

Høringsnotat PU 2021

Vi viser til Landbruksdirektoratet sin «*Høring – forslag til endring av forskrift om satser i prisutjevningsordningen for melk og satser for produksjonsfløte og tilvirkningsverdi på smør*» med referanse 2/2610—4 som er sendt på høring med svarfrist 14. mai 2021.

Q-Meieriene har følgende kommentarer og innspill til forslaget:

Generelt

Forbruket av norsk melk har hatt et oppsving det siste året, men den langsiktige trenden viser at det drikkes stadig mindre melk i Norge. Q-Meieriene mener at det er mulig å øke volumene gjennom innovasjon og nytenkning. Dette er blitt enda viktigere for den norske bonden etter at utflagging av Jarlsbergproduksjonen har redusert behovet for norsk melk med 100 millioner liter per år.

Med den svake konkurransen i meierisektoren, der en dominant aktør har markedsandeler fra 75% - 95 % i alle relevante produktgrupper, er det særdeles viktig at det stimuleres til innovasjon som kan skape vekst og øke etterspørselen etter norsk melk. Forutsigbarhet gjennom stabile rammevilkår og bærekraftig konkurranse som gir like muligheter for aktørene, er vesentlig for å skape rom for innovasjon og utvikling av produkter, prosesser og utstyr. Gjennom innovasjoner og nyvinninger vil forbruket av norsk melk øke, til det beste for bonden, industrien og forbrukerne.

I Jordbrukets forhandlingsutvalg understrekes det at Prisutjevningsordningen (PU) er svært viktig for å sikre lik melkepris. Selve kjernefunksjonen til PU er å sikre lik melkepris til bonde nasjonalt og utjevne råvareprisen i forhold til anvendelse av melken, for å sikre størst mulig avsetning og konkurransekraft for norsk melk. Jordbrukets forhandlingsutvalg krever at dette overordnede formålet prioriteres innenfor ordningen.

PU er en selvfinansierende ordning der avgift på drikkemelk, fløte til dagligvare og myseprodukter utgjør inntektssiden. Siden volumet av drikkemelk har en negativ utvikling over tid, vil dette utfordre den langsiktige finansieringen av ordningen. For norsk landbruk generelt, og melkeproduksjonen spesielt, er PU sentral for å beholde produksjon over hele landet. For å sikre både kortsiktig og langsiktig finansieringsgrunnlag av PU, må det tilrettelegges for innovasjon innen drikkemelk, fettholdige produkter og myseprodukter for å øke etterspørselen etter disse. Derfor kan ikke PU-ordningen tappes for økonomiske midler ved å tilpasse satsene til kortsiktige endringer og justeringer i markedet, men må ta hensyn til den langsiktige finansieringen av ordningen.

Høringsforslaget legger opp til en reduksjon av avgiften på 0,06 kr per liter for prisgruppe 2 og økt tilskudd på 0,06 kr per liter i prisgruppe 3 og 0,02 kr per liter for prisgruppe 4. Q-Meieriene mener det er mulig å ta ut økt pris i markedet for alle prisgrupper, og heller bruke frigitte midler (90 millioner kr) til å etablere et innovasjonsfond. Ingen kan forvente at en avgiftsreduksjon på 0,06 kr per liter vil snu den negative trenden til drikkemelk. Derimot kan økt konkurranse og tilrettelegging gi mer innovasjon og etterspørsel etter melk som råvare. Etableringen av et innovasjonsfond der alle aktørene kan søke om midler vil redusere den økonomiske risikoen ved å lansere nye produkter, og øke sannsynligheten for at gode ideer ender som reelle produkter i markedet, og gjennom dette gi mer mangfold til forbruker og økt etterspørsel etter norsk melk.

Konkurranserefremmende tilskudd

Kapitalgodtgjørelsen er foreslått økt med 0,07 kr fra 0,57 kr til 0,64 kr per liter, som følge av gjennomsnittlig utbetaling av overskudd fra Tine til produsent siste tre år, pluss 0,05 kr. Incentivet for å ha egne melkeleverandører er fortsatt alt for lavt, men beregningene følger tidligere praksis og er dermed forutsigbart for alle parter. I forhold til de øvrige konkurranserefremmende tilskuddene, så tar Q-Meieriene det for gitt at de også følger tidligere praksis og opprettholdes på dagens nivå, selv om distribusjonstilskuddet burde vært indeksregulert hvert år, i likhet med tilskuddet til innfrakt.

Innfrakt

Kostnadsindeksen til Statistisk Sentralbyrå viser en reduksjon i kostnadene for tankbiltransport på 1,2%, og i tråd med tidligere praksis justeres tilskuddet til innfrakt med den satsen som gir lavest tilskudd av SSB sin indeks og Tines beregnede kostnader.

Produksjonsfløteverdi

Det er bra at produksjonsfløteverdien foreslås økt med 0,50 kr så denne havner på 22,50 kr per liter. Økningen vil være med å tette noe av gapet som har oppstått mellom utviklingen i melkepris og fløteverdi, selv om det fremdeles er et stykke igjen før etterslepet for verdifastsettelsen av fløte er tettet. Med lik utvikling i melkepris og fløtepris fra 2007 burde fløteverdien vært økt til 23,86 kr per liter, og dette er viktig for reelt å kunne skape konkurranse på fettholdige meieriprodukter.

Forslag til bruk av frigitte midler

For å stimulere til volumvekst for norsk melk er Q-Meieriene sitt forlag å legge til rette for økt konkurranse og økt innovasjon gjennom tiltakene nedenfor. Tilskudd til innovasjon innenfor ost og konsummelk vil være åpen for alle aktører i ordningen.

Konkurranserefremmende tilskudd	Nåværende	Forslag til endring	Begrunnelse
Kapitalgodtgjørelse	Dekker TINEs etterbetaling	Beholde	Kompenserer for dobbelt avkastningskrav
Insitament for å ha egne melkeprodusenter	Kr 0,05 pr liter	Kr 0,15 ++ pr liter	Må være så stor at det blir interessant å investere i egen produsenttjeneste, kunnskap og materiell (tanker, biler mm). Viser for øvrig til vedlagt rapport fra Foros, Hjelmeng og Kind
Distribusjonstilskudd	Kr 0,50 pr liter, maks 115 mill liter	Kr 0,80 pr liter	Må dekke reell mellomfraktulempen inntil Tine ikke lengre er dominant. Tilskuddet må inflasjonsjusteres.
Generelt tilskudd	Kr 0,27 pr liter anvendt melk	Kr 0,30 pr l anvendt melk	Må inflasjonsjusteres, og settes tak ved 50% andel for utfordrerne. Kan også vurderes differensiert sats per produktgruppe.
Tilskudd til innovasjon ost og konsummelk		Kr 1,00 pr l anvendt melk i 3 år	Økt innovasjon hvor det er nullvekst eller nedgang i volum

Vennlig hilsen

Q-Meieriene AS